

2021-mi aningaasaatikillioortut

Saqqummersitami matumani Kalaallit Nunaanni innuttaasut, aningaasaatikillioortutut taaneqarsinnaasut, sammineqarput. Pineqartut ukiui, suiaassusaat, ilaqtariinnermi inissisimanerat kiisalu inoqarfimmi sumi najugaqarnerat immikkut sammineqarput. Qallunaat sammisami ilisimasallit ataatsimiitsitaliaannit piitsuussusermi agguaqatigiissillugu isertitanut misissuineq tunngavigineqarpoq. Kalaallit Nunaannili innuttaasut akornanni misissuinnermi pineqartut piitsuunik taanagit aningaasaatikillioortunik taaneqarput, politikikkut piitsuussutsimut killigititamik aalajangersaasoqarnikuunnginnera erseqqissarniarlugu.

Aningaasaatikillioortutut taaneqartut tassaapput piffissami ukiuni pingasuni sivilissusilimmi ukiut tamaasa isertitanut killiliussamit appasinnerusunik isertitallit. Aningaasaatikillioortutut taaneqartut isertitaannut killigititaq agguaqatigiissillugu isertitat 50 pct.-iannut inissinneqarsimasoq tunngavigalugu inernerit tulleriaarneqarput. Isertitanut killigititaq 60 pct.-inngorlugu naatsorsuutit kisitsisaataasivimmi nassaarineqarsinnaapput.

Naatsorsuutinit allanit assigiinngissutsit

Naatsorsueqqissaartarfimmit isertitat pillugit kisitsisitigut paasissutissani piffissani tulleriaani isertitat nikingassutaannut naatsorsuutit, nunat tamalaat akornanni uuttuutit atorineqartut tunngavigalugit suliarineqarsimasut, saqqummiunneqareerput¹.

Gini-koefficienti, at Risk of Poverty-rate aamma 80/20 ratio tassaapput isertitat nikingassutaannut uuttuutit assigiinngitsut pingasut, isertitat qanoq agguassimanerinit assigiinngitsunik nassuiaatinik tunngaveqartut. Isertitat agguanneqarnerini uuttueriaatsit pingasut tamarmik immikkut nassuiaateqarput.

- Gini-koefficienti tassaavoq isertitanut tamanut agguassinnermi uuttuut,
- piitsuussutsimullu uuttuummi (at-risk-of-poverty rate) isertitat appasinnerpaat sammineqartarput,
- Ratio-80/20-milu isertitat qaffasinnerpaat appasinnerpaallu inissisimanerat uuttortarneqartarluni.

Naatsorsueqqissaartarfimmit isertitat pillugit saqqummersitami ilaqtariit meerartallit akornanni immikkut Gini-koefficienti atorlungu isertitat agguataarneqarnerinik immikkoortumik saqqummiisoqarnikuuvoq.

¹ Naatsorsueqqissaartarfik, 2022. 2021-mi isertitat.

Saqqummersitami saqqummertussanilu tulliuuttuni tunngaviit

Naatsorsueqqissaartarfiup isertitat pillugit kisitsisitigut paasissutissiaanut ilassutitut saqqummersitaq ukiumut ataasiarluni suliarineqartarpoq.

Saqqummersitaq arfinilissaanneerluni aningaasaatikillioortut pillugit saqqummersitaavoq. Innuttaasunut, isertitanut, inunnik isumaginninnermut kiisalu ilinniartitaanermut tunngasuni nalunaarsuiffinni kisitsinermi ilanngunneqarsimasuni annikitsumik aaqiisoqarsimasinnaavoq. Tamannalu peqqutigalugu saqqummersitami matumani piffissami 2011-miit 2021-mut aningaasaatikillioortut amerlassusaat kiseqqinneqarput, 2021-milu saqqummersinneqarsimasunit kisitsisit inernerit allannguuteqarput.

Soraarnerussutisiat akileraarutaasalernerat pillugu malittarisassat nutaat

2017-imi januaarip aallaqqaataani soraarnerussutisianut akileraartalernerumut malittarisassat nutaat atuutilerput. Taamaasilluni 2017-imiit soraarnerussutisiassanut akiliinerit Kalaallit Nunaata avataaniittut akileraarutaasalerlutik.

Isertitat atoriaannaat, saqqummersitami matumani naatsorsuinnermi tunngavigineqartut, 2017-imi sulisitsisunit soraarnerussutisiassanut akiliinernik Kalaallit Nunaata avataani inissisimasunik, 2017-imilu januaarip aallaqqaataaniit akileraarutaasussannik imaqarput. 2018-mi Akileraartarnerumut Aqutsisoqarfimmi akileraarusiinnermut suliani aatsaat immikkoortiterneqarsinnaalernerannik, isertitaniillu atoriaannarnit ilanngaatigineqarsinnaalernerannik tamanna peqquteqarpoq.

Saqqummersitamilu matumani ukiuni pingasukkaani isertitat isiginiarneqarmata ukiuni 2017-imi, 2018-imi kiisalu 2019-imi inernerit 2017-imi nalunaarsuutinit tunngaviusunit ukiunut allanut tamakkiisumik sanillunneqarsimangitsunit sunnerneqarsimasinnaapput.

Kisitsisaataasivik

Kisitsisaataasivimmi naatsorsuutit uuttuutaannik nammineq toqqartuilluni kisitsisinik aallertoqarsinnaavoq, soorlu najugaqarfik, ukiut, suaassuseq aamma ukioq naatsorsuiffiusoq malillugit. 2011-miit 2021-mut naatsorsuutit Kisitsisaataasivimmi nassaarineqarsinnaapput.

Naatsorsuinermi inernerit

Immikkoortumi matumani misissuinerup inernerit takussutissianngorlugit saqqummiunneqarput. Takussutissiani takuneqarsinnaapput inuttaasut amerlassusaat, isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit inissisimasut uuttuutitut procentimullu pineqartumut agguaallugit. Aningaasaatikillioortut pillugit annertunerusumik naatsorsuutitut – ilaatigut isertitat agguaqatigiissinnerini 60 pct.-it tikillugit inissisimasunut naatsorsuutitut imalinnut – Naatsorsueqqissaartarfiup Kisitsisaataasivia: bank.stat.gl innersuussutigineqarpoq, tassani tabelinik annertunerusumik kisitsisitalinnik aallertoqarsinnaavoq.

Isertitat agguaqatigiissinnerinut killigitap ataani inissisimasut amerlassusaat nikerarsinnaapput. Tamanna Kalaallit Nunaanni innuttaasut ikittunnguunerannik nuuttarnerannillu peqquteqarpoq. Misissuinermi uuttuutit imarisaat annertuneruleriartortillugit tamanna ersarinnerulertarpoq. Taamaattumik ukiumut allannguutit ataasiakkaat tunngavigalugit annertuunik inernilersuinninnissaq eqqumaffigineqassaaq.

Aningaasaatikillioortut ukiui malillugit

Aningaasaatikillioortut inissisimassangaanni ukiuni tulleriinni pingasuni ilaqutariit isertitaat atoriaannaat isertitat agguaqatigiissinnerini killigititaq ataallugu annertussuseqartariaqarput. Ukiut pineqartut tassaapput ukiut tulleriit pingasut naanerini naatsorsuiffigineqartut.

2021-mi misissukat amerlassusaasa 4 pct.-ii isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit atoriaannarnik isertitaqarsimapput. Takussutissiaq 1 malillugu aningaasaatikillioortut inissisimasuni 20-niit 29-nut ukiullit annertunerpaapput.

Takussutissiaq 1. Aningaasaatikillioortut isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitalit, annertussusaat amerlassusaallu ukiut malillugit

Ukiut	2017	2018	2019	2020	2021	2021
	Annertussusaat (pct.-inngorlugit)					Amerlassusaat
0-4	6	7	7	8	8	256
5-9	4	3	3	5	5	145
10-14	2	2	2	3	3	79
15-19	6	6	6	6	7	145
20-24	7	8	8	8	9	236
25-29	7	8	7	9	9	274
30-34	5	6	6	6	6	203
35-39	4	4	4	4	4	137
40-44	2	3	3	4	4	114
45-49	3	2	2	3	3	65
50-54	2	2	2	2	3	97
55-59	3	3	3	2	3	111
60-65	2	2	2	3	2	88
65-69	1	1	1	1	1	30
70-74	0	0	0	0	1	6
75 +	0	0	0	0	0	5
Katillugit	4	4	4	4	4	1.991

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU01>

Aningaasaatikillioortut najugaqarfiit malillugit

2020-mi Tasiilami, Qaanaami, Kangaatsiami Upernavimmilu taakkulu najugaqarfiini aningaasaatikillioortut isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitallit annertunerpaasimapput.

Takussutissiaq 2. Aningaasaatikillioortut isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitallit, annertussusaat amerlassusaallu najugaqarfiit malillugit

	2017	2018	2019	2020	2021	2021
	Annertussusaat (pct.-inngorlugit)					Amerlassusaat
Nanortalik	5	5	6	5	6	83
Qaqortoq	4	3	3	3	3	69
Narsaq	3	3	2	4	4	55
Paamiut	3	4	3	4	4	41
Nuuk	3	3	3	3	3	460
Maniitsoq	3	3	4	4	3	95
Sisimiut	2	2	3	3	3	140
Kangaatsiaq	7	8	5	7	8	75
Aasiaat	3	3	4	5	5	120
Qasigiannugit	3	2	2	1	1	8
Ilulissat	2	3	3	3	4	175
Qeqertarsuaq	2	2	1	1	1	9
Uummannaq	2	2	2	3	4	72
Upernavik	8	8	8	9	9	243
Qaanaaq	10	9	8	9	8	54
Tasiilaq	9	11	11	11	12	290
Ittoqqortoormiit	3	4	2	2	1	2
Katillugit	4	4	4	4	4	1.991

Nalunaarut: Ivittuut Nuummuit ilanngullugu naatsorsomeqarpoq.

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU02>

Aningaasaatikillioortut illoqarfinni nunaqarfinnilu

Isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitaqarlutik aningaasaatikillioortut illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguanneri annertuumik assigiingissuteqarput. 2021-mi nuna tamakkerlugu illoqarfinni aningaasaatikillioortut inissimasut 4 pct.-iupput, nunaqarfinnilu savaateqarfiit ilanngullugit 8 pct.-iullutik.

Takussutissiaq 3. Aningaasaatikillioortut isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitallit, annertussusaat amerlassusaallu illoqarfinni nunaqarfinnilu najugallit malillugit

	2017	2018	2019	2020	2021
	Amerlassusaat				
Illoqarfinni	1.175	1.237	1.220	1.338	1.397
Nunaqarfinni	469	485	492	542	594
Katillugit	1.644	1.722	1.712	1.880	1.991
	Annertussusaat (pct.-inngorlugit)				
Illoqarfinni	3	3	3	3	4
Nunaqarfinni	7	7	8	8	9
Katillugit	4	4	4	4	4

Nalunaarut: Savaateqarfiit nunaqarfinnut ilanngullugit naatsorsomeqarput.

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU02>

Inersimasut aningaasaatikiillortut ilaqtariit suussusaat malillugu

Ilaqtariinnut kisitsisitigut paasissutissat atorlugit inersimasut aningaasaatikiillortutut inissisimasut kisermaajunerat aappaqarneralluunniit malillugit immikkoortiterneqarsinnaapput. Taamatuttaaq ilaqtariinni meeqqat inuusuttullu angajoqqaaminni najugallit amerlassusaat malillugit immikkoortiterisoqarsinnaavoq. Takussutissiami 4-mi takuneqarsinnaavoq inersimasut aningaasaatikiillortutut taaneqarsinnaasut kisermaat inersimasunut aappariinnut naleqqiullugit annertunerungaatsiartut.

Takussutissiaq 4. Inersimasut aningaasaatikiillortut annertussusaat amerlassusaallu, ilaqtariit suussusaat kiisalu meeqqat inuusuttullu angajoqqaaminni najugallit amerlassusaat malillugit

	2017	2018	2019	2020	2021
Amerlassusaat					
Kisermaat meeraqanngitsut	905	926	909	977	1.040
Kisermaat ataatsimik meerallit	122	133	136	153	149
Kisermaat ataatsimit amerlanerusunik meerallit	70	61	60	73	81
Aappariit meeraqanngitsut	30	47	61	52	65
Aappariit ataatsimik meerallit	36	38	37	27	37
Aappariit ataatsimit amerlanerusunik meerallit	45	60	70	81	78
Katillugit	1.208	1.265	1.273	1.363	1.450
Annertussusaat (pct.-nngorlugit)					
Kisermaat meeraqanngitsut	7	7	7	8	8
Kisermaat ataatsimik meerallit	8	9	9	9	9
Kisermaat ataatsimit amerlanerusunik meerallit	8	7	6	8	8
Aappariit meeraqanngitsut	0	1	1	1	1
Aappariit ataatsimik meerallit	1	1	1	1	1
Aappariit ataatsimit amerlanerusunik meerallit	1	1	1	1	1
Katillugit	4	4	4	4	4

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU04>

Meeqqat inuusuttullu aningaasaatikiillortut ilaqtariit suussusaat malillugu

Ilaqtariinnut kisitsisitigut paasissutissat aamma meeqqanut inuusuttunullu inersimasunik najugaqatilinnut imaluunniit aappariinnik inersimasunik najugaqatilinnut aningaasaatikiillortutullu inissisimasunut immikkoortiterinissamat periarfissiipput. Takussutissiaq 5-imi takuneqarsinnaasutut meeqqat inuusuttullu aningaasaatikiillortutut taaneqarsinnaasut kisermaanik inersimasunik ilaqtallit meeqqanut inuusuttunullu inersimasunik aappariinnik ilaqtalinnut sanilliullugit annertunerupput.

Takussutissiaq 5. Meeqqat inuusuttullu aningaasaatikiillortutut inissisimasut, annertussusaat amerlassusaallu ilaqtariit suussusaat malillugit

	2017	2018	2019	2020	2021
Amerlassusaat					
Kisermaat	327	320	309	374	391
Aappariit	109	137	130	143	150
Katillugit	436	457	439	517	541
Annertussusaat (pct.-inngorlugu)					
Kisermaat	7	8	8	8	9
Aappariit	1	1	2	2	2
Katillugit	3	4	4	4	4

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU03>

Aningaasaatikillioortut suaassuseq malillugu

Aningaasaatikillioortut inissisimasut suaassusaat malillugit immikkoortiterinerup takutippaa angutit amerlanerusut aningaasaatikillioortut inissisimasut. 15-iniilli 29-nut ukiulinni arnat amerlanerullutik.

Takussutissiaq 6. Aningaasaatikillioortut inissisimasut annertussusaat ukiut suaassuserlu malillugit, 2021

Ukiut	Angutit		Arnat	
	Annertussusaat (pct.-inngorlugu)	Amerlassusaat	Angutit	Arnat
0-4	9	7	138	118
5-9	4	6	63	82
10-14	2	3	38	41
15-19	6	9	61	84
20-24	7	10	103	133
25-29	8	9	136	138
30-34	7	5	121	82
35-39	5	4	83	54
40-44	5	3	73	41
45-49	4	2	48	17
50-54	4	2	70	27
55-59	4	1	82	29
60-65	3	1	65	23
65-69	2	1	24	6
70-74	1	0	4	2
74 +	1	0	3	2
Katillugit	5	4	1.112	879

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU01>

Periaaseq

Qallunaat ilisimasallit ataatsimiittaliaannit piitsuussutsimut nassuiaat Naatsorsueqqissaartarfimmit atorpeqarpoq. Aningaasaatikillioortutullu inissisimaneq ima nassuiarneqarpoq:

- *"Innuttaasunut allanut sanilliullugu innuttaasoq imaluunniit ilaqutariit ajornakusoornerusumik inuunermi atugaqarnerat,*
- *taamatullu inissisimaneq pissakilliornermik pissuteqartoq,*
- *pingaartumik aningaasaqarnikkut. Inissisimaffik ataavartoq, inuup imaluunniit ilaqutariit namminneerlutik allannqortissinnaanngisaat imaluunniit namminneerlutik allannqortitsisinnaanermut periarfissaat killilik"².*

Aningaasaatikillioortunut nassuiaat qallunaat piitsuussutsimut killigititaat tunngavigalugu atornissaanut piareersarneqarpoq. Nassuiaammilli atuineq qallunaat nassuiaataannik allaaneruvoq Kalaallit Nunaanni misissuinermi nalunaarsuutit atorpeqarsinnaasut, inatsisitigut assigiinngissutsit kiisalu kisitsinerup ajornaatsuunissaa pissutigalugit.

Kalaallit Nunaannilu innuttaasunut misissuinermi aningaasaatikillioortut naatsorsorneqassangaanni ataani pineqartut inissisimaffigineqartariaqarput:

- Ukiuni tulleriinni pingasuni isertitat atoriaannaat isertitanut killigititap ataani inissisimanagerat.
- Meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik piginnaasaqalersitsisussamik ilinniakkamik ingerlatsinnginneq imaluunniit meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik piginnaasaqalersitsisussamik ilinniartumik inersimasumik ilaqutaqannginneq³.
- Utoqqaat illuanni, paaqqinnittarfimmi imaluunniit innarluutilinnut angerlarsimaffimmi najugaqannginneq.

Tunngavilersuutit ataani itisilerneqarput.

Isertitanut nassuiaat

Aningaasaatikillioortut inissisimaneq ukiumut isertitat atoriaannaat tunngavigalugit aalajangerneqarpoq (isertitat akileraaruseriikkat isumaginninnermilu nuussinerit ilanngullugit). Piffissami pineqartumi atuisinnaanermut periarfissanut isertitat atoriaannaat uuttuutigineqarput.

Taamaattoq isertitat atoriaannaat atuisinnaanermut tamakkiisumik periarfissiinngillat. Pingaartumik inuiaqatigiinni ikinnerusuni nalilersorneqarpoq nammineq atugassanik aalisarneq piniarnerlu aningaasaqarnermut pingaaruteqartuusut. Saniatigut pisortat ikiorsiissutinik aaqqissuussaqqarput, atuisinnaanermut pingaaruteqartunik, isertitanullu atoriaannarnut ilanngullugit naatsorsorneqanngitsunik. Tassani pineqarput ass. Ulluunerani paaqqinnittarfinni inissaqartitsineq namminerlu angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq, inissiani attartortakkani ineqarnermut tapiissutit assigalugit isertitani atoriaannarni ilanngullugit naatsorsorneqanngitsut.

² Piitsuussutsimut ilisimasallit ataatsimiittaliaat, 2013. Qallunaat piitsuussutsimut killigititaat – misissuinerit naatsorsuinermilu periaatsinut siunnersuutit, qupperneq 7

³ Ilaqutariit pillugit nassuiaammut Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersitaa "2019-imi innuttaasut" innersuussutigineqarpoq

Ilaqutariit aningaasaatikillioortut amerlanertigut Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq tunngavigalugu ikiorserneqartarput. Inatsit malillugu ikiorsiisarnerni pisortani allaffissornikkut aammalu nalunaarsuinermi periaatsit assigiinngitsut ilaqutariit akornanni aammalu pisortanit ulluunerani ornittakkanut, eqqagassalerinermut il.il. atatillugit ilaqutariit ataasiakkaat isertitaannut nalunaarsorsimasunut sunniuteqarsinnaapput.

Taamatuttaaq meeqqanut akilersuutit tiguisissap inuuniarneranut sunniuteqarsinnaapput. Akilersuutinik A-nik tunniussisarneq (akilersuutinut tapit) meeqqap isertitaanut nalunaarsorneqartanngilaq taamatullu ilaqutariit isertitaannut kisitsinermi ilaatinneqarani. Akilersuut nalinginnaasoq meeqqamut ataatsimut ukiumut 12.000 kr.-nik annertussuseqarpoq.

Ilaqutariit, inoqutigiit naligiissitsinerlu

Isertitat uuttuutitut tulluarsarlugit aningaasartuutitut annerusunut soorlu ineqarnermut akiliummut, imermut, kallerup inneranut, kiassarnermut, sillimmasiinermut, nerisassanut il.il. naatsorsorneqarput.

Naatsorsueqqissaartarfik ilaqutariit kisitsisitigut paasisutissaannik suliaqarnikuuvoq, tassani inoqutigiit akornanni ilaqutariinnermi qanoq atassuteqarnerit aallaavigalugit inoqutigiit ilaat ilaqutariinnut arlalinnut immikkoortiterneqarput.

Innuttaasoq kinaluunniit inunnik nalunaarsuiffimmut ulloq unnuarlu najugaqarfimminik nalunaarutiginnittussaaavoq. Taamaakkaluartoq innuttaasut najugaqarfinnut paasisutissat tamakkiisuunatillu kukkuneqajuitsuunngillat.

Ukiup naanerani pineqartup ilaqutariinnut atassuteqarfigisaanut isertitai atassuserneqartarput. Ilaqutariinnut naatsorsuinermi piffissaq misissuinerup inernerinut sunniuteqarsinnaavoq. Assersuutigalugu innuttaasut ukiup ingerlanerani angerlarsimaffimmiit allamut nuussimasut imaluunniit avissimasut misissuinermi isertitakitsunut ilanngunneqarsinnaapput, ilaqutariinnermi allanngortoqarnerata kingunerisaanik, ukiup annerpaartaani pineqartoq ilaqutariinni isertitakkaani inissisimasimaluaq.

Isertitat nalilersornerini ilaqutariit annertussusaat katitigaanerallu aallaavigineqarput (isertitat naligiissinnerat). Ilaqutariit ataatsimut aningaasaqartuunerat aammalu angerlarsimaffimmi annertuunik ingerlatsinermi atuinermi iluaqutissartaqarnera pissutigalugu. Ilaqutariit isertitaat isertitanut kisitsisitigut paasisutissalerinermi OECD-p malittarisassai malillugit naligiissinneqarput.

Isertitat naligiissinnerat ilaqutariit tamakkiisumik isertitaat ilaqutariit katitigaanerisa uuttuutaannik naleqqussakkamik agguarneqarluni kisinneqarpoq. Ilaqutariinni inersimasoq siulleg (14-it sinnerlugit ukiulik) 1-imik uuttuuteqarpoq. Ilaqutariinni inersimasoqarsimappat allanik, inersimasut allat tamarmik immikkut 0,5-imik uuttuuteqartinneqartarput meeqqallu tamarmik immikkut 0,3-mik uuttuuteqartinneqarlutik. Taamaasilluni ilaqutariit immikkut tamarmik naligiissitsinermut uuttuutaat katillugit kisinneqarput. Ilaqutariit marlunnik inersimasortallit pingasunillu meerartallit $1+0,5+0,3+0,3+0,3 = 2,4$ -rimik naligiissitsinermut uuttuuteqarput. Ilaqutariinni isertitat 300.000 kr.-usimappata isertitat naligiissinnerat 300.000 kr./2,4 = 125.000 kr.-usimassapput, inersimasup kisimiittut isertitaanut sanilliunneqarsinnaalluni.

Isertitanut killigititaq

Isertitanut killissarititaq qallunaat misissuineranni inuit isertitaasa atoriaannaat agguaqatigiissinneranni 50 pct.-iannut inissineqarsimavoq. Agguaqatigiissinnerat tassaavoq isertitat annertussusiisa qaffasissusaanni qeqqani annertussuseq, affaaniipput isertitaqarnerusut aammalu affaani isertitakinnersut.

Aningaasaatikillioortut taaneqassagaanni ukiuni tulleriini pingasuni isertitanut killissarititaq ataallugu isertitaqartuusimasariaqarpoq. Isertitanut kisitsisitigut paasissutissat malillugit Kalaallit Nunaanni isertitat naligiinnginnerusumik inissisimapput Danmarkimilu agguaqatigiissillugu isertitanit aamma appasinnerusumik inissisimallutik. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni isertitanut killigititap isertitat agguaqatigiissinnerisa 50 pct.-iannik annertunerunissaa tunngavilersuutigineqarsinnaavoq. Tamannalu tunngavigalugu killigititanik marlunnik, isertitat agguaqatigiissinnerini 50 aamma 60 pct.-inik, suliaqartoqarpoq.

Kalaallit Nunaanni misissuinermi isertitat agguaqatigiissinneri ukiunut ataasiakkaanut kisinneqarput, allanngorarnerit assigiissaarniarlugit qallunaat misissuineranni isertitat agguaqatigiissinneri ukiuni pingasukkaani kisinneqarsimasut akerliannik. Kalaallillu Nunaanni misissuinermi periaaseq tamanna atoruminarsarlugu toqqarneqarpoq, agguaqatigiissitsinerillu tulleriiaat piffissap ingerlanerani isertitakitsut amerlassusaannut sunniuteqanngitsut nalilerneqarmat.

Takussutissiaq 7. misissukkat amerlassusaanni isertitat agguaqatigiissinnerat (isertitat naligiissinnerat)

	2017	2018	2019	2020	2021
	kr.				
Ilaqutariit isertitaat atoriaannaat naligiissitat	150.442	150.444	155.814	162.056	167.468

Nalunaarut: Ukiuni tulleriinni pingasuni misissuiffiusuni ukiuni kingullemi isertitat agguaqatigiissinnerat atomeqarpoq.

Pisuussutit

Qallunaat misissuineranni pineqartut 100.000 koruunit sinnerlugit pisuussutillit (2010-minngaanneersut) piitsutut taaneqanngillat. Massakkuugallartoq Naatsorsueqqissaartarfik nalunaarsuutinik tulluurtunik inuit pisuussutaannut tunngasunik eqqortunik suliaqarnissamut periarfissaqanngilaq, tunngavigineqartorlu tamanna kalaallinut misissuinermi ilanngunneqanngilaq. Tunngavilersuutip ilanngunneqannginnera misissuinerup inernerinut annerusumik malunnaateqannginnera naatsorsuutigineqarpoq, ilaqutariit ataatsikkut isertitakitsut annertuunillu pisuussutillit arlaqanngissorineqarmata.

Paaqqinnittarfinni najugallit

Utoqqaat illuini paaqqinnittarfinni innarluutillillu angerlarsimaffiini najugallit utoqqalinerni siusinaarlunilu soraarnerussutisiaqartuugajupput. Inatsimmi aalajangersagaavoq soraarnerussutisiallit inissiisarfinni najugaqartut aningaasanik tunngaviusunik pisartagaqassasut, kaasarfimmiumik taallugit, inissiisarfimmilu najugaqarnermut akiliisassanngitsut.

Taamatuttaaq inissiisarfinni najugallit naliginnaasumik isertitakitsuupput, nerisaqarnermut ineqarnermullu akiliisanninnamik. Taamaattumik misissuinermi matumani aalajangerneqarpoq innuttaasut inissiisarfinni najugallit imaluunniit misissuinermi piffissaliussap naanerani inissiisarfimmi

najugaqarsimasut, aningaasaatikillioortut inissisimasut misissukkat naatsorsuutaannut ilanngunneqassanngitsut. Taamatuttaaq pineqarput meeqqanut inuusuttunullu inissiisarfinniittut, 18-it sinnerlugit ukiulinnit inuiaqatigiinnut ikaarsaarnissamut piareersartunit imaluunniit inissaaleqinermik peqquteqartumik aamma najugaqarfigineqarsinnaasunik.

Inissiisarfinni najugallit pisortanit soraarnerussutisiaasa annertussusaat suussusaallu malillugit kiisalu Naatsorsueqqissaartarfiup Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu inissiisarfinni najugalinnut nalunaarsuisarfia atorlugu immikkoortiterneqarput. Meeqqat inissiisarfinniittut meeraapput angajoqqaaminni najugaqanngitsut taamaattumik misissukkanut aamma ilanngunneqanngillat, ataani meeqqanut angajoqqaaminni najugaqanngitsunut immikkoortoq takuuk.

Ilinniartut

Meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik ilinniakkamik ingerlatsisut imaluunniit meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik ilinniakkamik ingerlatsisunik inersimasunik ilaqutallit aningaasaatikillioortunut misissuinermi ilanngunneqanngillat, aningaasaatikillioortut tunngavilersuutininik naammassinnissimagaluarunilluunniit. Killiliineq tamanna atorneqarpoq, aningaasaatikillioorteq nammineq toqqakkatut tassani isigineqarmat, ataavartuunanilu.

Innuttaasoq ilinniartutut naatsorsuutigineqarpoq pineqartoq piffissap misissuiffiusup naanerani Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniartunut ilinniakkanik ingerlatsisunut nalunaarsuiffiani, ISCED-imi qaffasissuseq 3 imaluunniit qaffasinnerusoq qaangerlugu ilinniakkamik ingerlatsisutut nalunaarsorsimappat.

Meeqqat pingasut inorlugit ukiullit

Suleriaaseq malillugu piffissap misissuiffiusup naanerani innuttaasut pingasunik ukioqalersimanngitsut Kalaallit Nunaanni ukiuni pingasuni najugaqarsimasutut naatsorsorneqanngillat. Taamaattumik meeqqat pingasunik ukioqalersimanngitsut aningaasaatikillioortutut naatsorsorneqartarput aatsaat ilaqutariit iluanni allat aningaasaatikillioortutut tunngavilersuutininik naammassinnissimappata.

Meeqqat angajoqqaaminni najugaqanngitsut

Meeqqat minnerpaamik angajoqqaani ataaseq najugaqatiginngippagu, meeraq angajoqqaaminni najugaqanngitsutut naatsorsuutigineqarpoq. Meeqqat angajoqqaaminni najugaqanngitsut tassaanerupput ilaqtaminni allani najugallit, ilaqutariinni ilasiaasut, isumaginninnikkut inissiisarfimmiittut imaluunniit kollegiani najugallit. Meeqqat ilinniartuullutik angerlarsimaffimmi najugaqanngitsut meeqqallu isumaginninnikkut inissiisarfimmiittut amerlanertigit misissukkani ilanngunneqartanngillat, qulaani taaneqareersutut ilinniartunut isumaginninnermilu inissiisarfinni najugalinnut tunngavilersuutit peqqutigalugit. Meeqqat angajoqqaaminni najugaqanngitsut sinneruttuttaaq misissuinermi ilaangillat, Naatsorsueqqissaartarfiup inunnut nalunaarsuiffiani paasissutissat tingussaasut tunngavigalugit meeqqat pineqartut aningaasaqarnikkut atugarisaat nalilersorneqarsinnaasorineqanngimmata.

Misissukkat amerlassusaat

Misissuinermi matumani siunertat pingaarnerpaat ilagaat aningaasaatikillioortut amerlassusaasa ineriartornerat malinnaaffigissallugu. Aningaasaatikillioortullu amerlassusaannik naatsorsuinerup saniatigit

pingaaruteqarpoq misissukkat amerlassusaannik toqqaanissaq, tassaasoq misissuinermi aningaasaatikiillortut amerlassusaannut naleqqiullugu isiginiagassaq, takuuk takussutissiaq 8.

Takussutissiaq 8 Misissukkat amerlassusaanni ilaatinneqanngitsut pissutaallu

	2017	2018	2019	2020	2021
Ilanngarneqaratik amerlassusaat	55.877	55.992	56.081	56.421	56.562
Ukioq naallugu Kalaallit Nunaanni najugaqarsimangitsut piikkat	1.876	1.952	1.897	1.831	1.808
Piffissaq misissuiffik tamakkerlugu Kalaallit Nunaanni najugaqarsimangitsut piikkat	2.660	2.714	2.684	2.710	2.513
Meeqqat angajoqqaaminni najugaqanngitsut piikkat	1.017	986	1042	973	977
Ilinniartut taakkulu ilaqutaat piikkat	4.498	4.615	4.507	4.665	4.656
Timmisartoqarfinni stationinilu najugallit piikkat	68	75	64	59	53
Isumaginninnikkut inissiisarfinni najugallit piikkat	556	538	535	584	505
Ilaqutariinni isertitaqanngitsuniittut piikkat	189	235	268	286	338
Misissukkat amerlassusaat	45.013	44.877	45.084	45.313	45.712

Misissukkat amerlassusaanni pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni inuit nalunaarsuiffianni najugaqartutut nalunaarsorsimasut aammalu meeqqat pingasut inorlugit ukiullit inuunertik tamaat Kalaallit Nunaanni inuit nalunaarsuiffianni nalunaarsorsimasut tunngavigineqarput. Pineqartut najugaqarnermut tunngavilersuutinik naammassinnissimanerannut naliliineq 31.decembarimi inunnik nalunaarsuiffimmi nalunaarsorsimanerannik tunngaveqarpoq. Ukiut marluk nikinnerini Kalaallit Nunaanniit allamut nuussimasinnaaneri misissorineqanngillat, imaluunniit innuttaasoq Kalaallit Nunaata avataani inunngorsimasuunersoq 31.decembarilu tikitsinnagu Kalaallit Nunaannut nuussimasuunersoq misissorineqarani. Taamaattoq Kalaallit Nunaanni ukioq naallugu akileraartartuusimanngitsutut nalunaarsorsimasut ilanngunneqanngillat.

Piffissami misissuiffiusumi innuttaasut Kalaallit Nunaanni najugaqavissuunngitsut saniatigut piffissap misissuiffiusup naanerani kommunit avataanni najugallit peerneqarput, innuttaasullu kommunit agguataarneqarnerisa iluiniittut illoqarfinnili, nunaqarfinni savaateqarfinniluunniit najugalittut nalunaarsorsimangitsut aamma peerneqarlutik. Assersuutigalugu stationini najugallit.

Ilanngullugit peerneqarput innuttaasut qallunaatut innuttaassuseqanngitsut kiisalu Savalimmiuni inunngorsimasut isertitaqanngitsutut nalunaarsukkat imaluunniit piffissap misissuiffiusup ukiuani kingullermi ilaqutariinni isertitaqarsimangitsut. Tamanna misissorineqarpoq innuttaasut Kalaallit Nunaanniit allamut nuussimasut immikkoortinniarlugit, inunnilli nalunaarsuiffimmi nalunarsuutit kingusinaarsimanerannik peqquteqartumik sulii nalunaarsorsimasutut allaqqasinnaasut.

Kiisalu piffissap misissuiffiusup naanerani ilinniartunut, isumaginninnikkut inissiisarfinni najugalinnut meeqqanullu angajoqqaaminni najugaqanngitsunut tunngavilersuutit qulaani taaneqartut malillugit pineqartut killiffissiorlugit piiarneqarput.

Ilisamaatinut nassuiaatit
... Paasissutissat pigineqanngillat
.. Paasissutissat tatiginanngitsut ilisarinnilersitsinnaasulluunniit
. Kisitsisitaqarsinnaanngitsut
0 Affaaniit mikinerusut
- Nul

Saaffiginniffissaq
Anders Blaabjerg
E-mail: abla@stat.gl

Isumaginninnermut tunngasut

Naatsorsueqqissaartarfik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Oqar.: +299 34 57 70
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

